

ORIGINAL ARTICLE

Development of Strategies for Sports Diplomacy Focusing on Global Experiences

Azim Salahi Kojour^{1*}, Morteza Dousti²

1. Postdoctoral researcher, Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Mazandaran University, Babolsar, Iran*
2. Associate Professor, Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Mazandaran University, Babolsar, Iran

Correspondence:

Azim Salahi Kojour

Email: azim.salahi@yahoo.com

Received: 08/May/2023

Accepted: 18/June/2023

How to cite:

Salahi Kojour, A.; Dousti, M.; Ghafouri, F. Shabani Bahar, Gh (2024), Development of Strategies for Sports Diplomacy Focusing on Global Experiences, Communication Management in Sport Media, 11 (4), 12-26.

DOI: [10.30473/jsm.2023.67864.1752](https://doi.org/10.30473/jsm.2023.67864.1752)

ABSTRACT

Sports diplomacy is an approach that politicians and statesmen of the world use people and sports events to create a favorable image of their country among foreign organizations and governments. The present research was conducted with the aim of formulating strategies for the development of sports diplomacy based on global experience. The current research was based on the purpose of applied research and was exploratory in terms of data collection. The data collection tool was a semi-structured in-depth interview. The statistical population included experts in the field of macrospores management, strategic management, diplomacy, international relations, and sports sociology at the level of deputy ministers, presidents of the federation, advisers to the minister, and university professors, and a targeted sampling method was used to select experts. The final model of the total of Causal conditions (2 categories and 13 concepts), the necessary contexts and contexts (3 categories and 13 concepts), interventionist variables (3 categories and 13 concepts), strategies (3 categories and 11 concepts) and consequences (3 categories and 10 concepts) were formed. Therefore, for the development of sports diplomacy in the country, it is better that statesmen and politicians seek to create a favorable image of their country among foreign organizations and governments by using people and sports events.

KEYWORDS

Sports Power, Globalization, Development of Capacities, Audience Destination, Event Control

Introduction

Sports have become a significant tool for political influence, with countries utilizing them for commercial and public diplomacy, as well as to achieve various political, financial, and social objectives. The emergence of sports diplomacy in international relations has raised important questions regarding its role and efficacy. Experts in sports science, political science, and international relations agree that sports diplomacy is a vital aspect of modern international engagement. New concepts such as sports policy and political games among major powers illustrate how sports create a fresh arena for political interaction, distinct from traditional negotiations. While politics has intertwined with sports, sports diplomacy harnesses the unique power of sports to unite people, nations, and communities through a shared passion for physical activities. Developing sports diplomacy enhances international relations by promoting a country's profile abroad and fostering positive attitudes among nations. Global experience plays a crucial role, as countries aspire to create world-class teams that garner international admiration, boosting tourism and foreign cooperation. Many nations actively pursue sports diplomacy, leveraging sports as a diplomatic tool to forge new relationships. Strategies for enhancing sports diplomacy include hosting international events, participating in global competitions, and facilitating exchanges among athletes and coaches. Sports diplomacy not only strengthens international ties but can also help resolve crises by acting as a form of soft power, reducing tensions through constructive engagement. In the Islamic Republic of Iran, sports have seen varying degrees of success since the revolution, achieving some prominence in regional and international arenas. However, a well-defined sports diplomacy framework has yet to materialize, hindering strategic collaboration between sports stakeholders and diplomats to advance national interests. Given the challenges posed by unjust US sanctions, Iran could leverage its sports presence and its rich cultural heritage to enhance international relationships. To maximize the potential of sports diplomacy, Iranian policymakers should learn from the experiences of countries like Brazil, Russia, China, and Turkey. Many nations utilize sports as a strategic communication tool, a practice

insufficiently recognized in Iran's diplomatic framework. The disconnect between international relations and sports management, along with a limited understanding of sports as a diplomatic asset, has resulted in lost opportunities. A cohesive strategy, effective coordination between the Ministry of Foreign Affairs and sports authorities, and a clear recognition of sports' diplomatic potential are essential for enhancing Iran's international standing. In the current high-pressure environment, Iran can leverage its sports sector to strengthen interactions with neighboring countries and promote itself as a nation committed to constructive engagement.

Methods

This research was a practical study aimed at collecting qualitative data through semi-structured interviews. Data analysis followed the guidelines established by Corbin and Strauss (1998), which involved three main stages: open coding, axial coding, and selective coding. The statistical population included experts in sports management, strategic management, diplomacy, international relations, and sports sociology, specifically targeting deputy ministers, federation presidents, ministerial advisors, and university professors. Purposive sampling was employed until theoretical saturation was achieved, indicating that additional samples would not contribute to the development of the research model or theory. The theoretical saturation for this study was reached after 15 interviews. The primary method of data collection was a semi-structured in-depth interview, where the researcher prepared key topics in advance, but the questions remained open and general, allowing for spontaneous inquiries during the interview process. The validity of qualitative research was assessed using four criteria: credibility, transferability, dependability, and confirmability. Data analysis began with open coding, focusing on key codes and symbols that represented common themes, which were then grouped into concepts. In the axial coding stage, these concepts were compared, leading to the identification of conditions, central phenomena, contextual factors, intervening variables, strategies, and consequences. The average duration of each interview was 47 minutes. Content analysis was

conducted following the interviews, and while no new comments were made during the thirteenth interview, a fifteenth interview was conducted for confirmation.

Results

Out of 15 interviews, 178 meaningful statements were obtained, which were reduced to 60 open codes after the process of data analysis. Among codes that were similar or conceptually very close to each other, they were grouped into one category, resulting in the identification of 14 main themes.

The coding process was based on a presupposition and a comprehensive and general model, which is an example of the paradigm pattern. Relationships, phenomena, main factors, background factors, intervening variables, strategies, and outcomes were identified using collected data. These included background conditions (responsible organization, target audience, event control, and knowledge), contextual conditions (global changes, physical abilities, and power), intervening conditions (plans and activities, awareness and insight, resources), strategies (branding and evaluation, globalization, capability development), and consequences (social and political-cultural reform, major external changes, sports development).

Conclusion

When the development of international relations through sports becomes a priority for politicians, its sporting outcomes will become evident. While the Ministry of Foreign Affairs serves as the primary diplomatic apparatus in any country, effective sports diplomacy necessitates collaboration with stakeholders such as the Ministry of Sports and Youth, the National Olympic Committee, and various sports federations. To facilitate this, it is recommended that the government and the Islamic Consultative Assembly develop plans, proposals, and laws to establish both soft and hard infrastructure. This includes constructing and equipping sports facilities, organizing international events, and facilitating the exchange of athletes and coaches, thereby encouraging private sector involvement

in the advancement of the country's sports diplomacy. Modeling is a systematic approach that allows organizations to initiate and transform their operations based on best practices from industry leaders. This method offers a framework for assessing performance, highlighting differences between current practices and those of leading organizations, and identifying gaps that need to be addressed. Therefore, comparative studies and modeling of leading countries in this field are suggested to enhance the implementation of sports diplomacy in Iran. Given the limited information available to the Ministry of Sports and Youth and the National Olympic Committee regarding sports diplomacy both domestically and internationally, it is recommended that an international information system be developed. This system should compile relevant data from the past to the present, ensuring it is easily accessible.

KEYWORDS

Sports power, Globalization, Development of Capacities, Audience destination, Event control

Ethical Considerations:

Compliance with ethical guidelines

The author has complied with all ethical considerations.

Funding

The authors state no funding involved.

Conflict of Interest

The authors declare that there are no conflicts of interest regarding the publication of this manuscript.

Acknowledgment

We are grateful to all those who helped us in this research.

«مقاله پژوهشی»

تدوین راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجربه جهانی

عظیم صلاحی کجور*^۱، مرتضی دوستی^۲

چکیده

دیپلماسی ورزشی رویکردی است که سیاستمداران و دولتمردان دنیا با استفاده از افراد و رویدادهای ورزشی به دنبال ایجاد تصویر مطلوبی از کشور خود در بین سازمان‌ها و دولت‌های خارجی هستند. تحقیق حاضر با هدف تدوین راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجربه جهانی انجام گرفت. این پژوهش بر اساس هدف، از نوع تحقیقات کاربردی و برحسب گردآوری اطلاعات، اکتشافی است. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته و جامعه آماری شامل صاحب‌نظران در حوزه مدیریت کلان ورزشی، مدیریت راهبردی، دیپلماسی، روابط بین‌الملل و جامعه‌شناسی ورزشی در سطح معاون وزیر، رئیس فدراسیون، مشاور وزیر و اساتید دانشگاهی بوده است. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری هدفمند برای انتخاب خبرگان استفاده شد. مدل نهایی از مجموع شرایط علی (۲ مقوله و ۱۳ مفهوم)، بسترها و زمینه‌های لازم (۳ مقوله و ۱۳ مفهوم)، متغیرهای مداخله‌گر (۳ مقوله و ۱۳ مفهوم)، راهبردها (۳ مقوله و ۱۱ مفهوم) و پیامدها (۳ مقوله و ۱۰ مفهوم) تشکیل شد؛ لذا برای توسعه دیپلماسی ورزشی در کشور، بهتر است که دولتمردان و سیاستمداران با استفاده از افراد و رویدادهای ورزشی به دنبال ایجاد تصویر مطلوبی از کشور خود در بین سازمان‌ها و دولت‌های خارجی باشند.

۱. پژوهشگر پسادکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.
۲. دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

نویسنده مسئول: عظیم صلاحی کجور
azim.salahi@yahoo.com
رایانامه:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۲۸

استناد به این مقاله:

صلاحی کجور، عظیم؛ دوستی، مرتضی؛ (۱۴۰۳). تدوین راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجربه جهانی، فصلنامه علمی مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، ۱۱ (۴)، ۲۶-۱۲.
DOI: [10.30473/jsm.2023.67864.1752](https://doi.org/10.30473/jsm.2023.67864.1752)

واژه‌های کلیدی

قدرت ورزشی، جهانی‌شدن، توسعه قابلیت‌ها، مقصد مخاطب، کنترل وقایع

مقدمه

قرارگرفتن ایران در خاورمیانه به عنوان منطقه‌ای که قریب به ۶۰ درصد نفت جهان را تأمین می‌نماید، در کنار ایدئولوژی ملی - مذهبی ما در مبارزه با امپریالیسم جهانی، همواره سیاست خارجی ایران را به چالش کشیده است. رشد بازیگران غیردولتی در فضای روابط بین‌الملل و معرفی سفیران هنری، علمی و ورزشی در این صحنه سبب شده تا تصمیم‌گیران سیاسی تلاش نمایند با استفاده از توان ورزشی ایران (به عنوان نمونه قرارگرفتن بر سکوی هفدهم بازی‌های المپیک ۲۰۱۲ لندن) به عنوان مسیری پرفایده و کم‌هزینه قدرت نرم این کشور را در جهان افزایش دهند؛ لذا پژوهش حاضر به دلیل طرح و تبیین ظرفیت‌های راهبردی دیپلماسی ورزشی برای تصمیم‌گیران و سیاستمداران کشور، دارای اهمیت عملیاتی است. افزون بر این که با تولید ادبیات در این زمینه، اهمیت نظری آن نیز آشکار می‌شود. ایران در دهه اخیر به دلیل آرمان‌های انقلابی، تعارضات ایدئولوژیک با شرق و غرب و نیز تفاوت در رفتار سیاست خارجی، همواره آماج حملات رسانه‌ای و تبلیغاتی در جهان بوده است. (تبلیغ از طریق برنامه اسلام‌هراسی، شیعه‌هراسی و ایران‌هراسی پیگیری شده است)، وجود نقشه راهی مناسب برای خنثی کردن این هجمه‌ها و تصحیح تصویر بین‌المللی در اذهان مردم جهان به‌ویژه کشورهای غربی بیش‌ازپیش ضروری به نظر می‌رسد (بخشی چناری و همکاران، ۲۰۱۹: ۲۷).

امروز ورزش جنبه مهمی از نفوذ سیاسی دولت(ها) شده است (نیکلسون و همکاران^۱، ۲۰۱۱). کشورها و جوامع برای دستیابی به اهداف سیاسی، مالی و اجتماعی و بهبود چهره کشور، از ورزش برای اهداف تجاری و دیپلماسی عمومی استفاده می‌کنند (دوینسکی^۲، ۲۰۱۹: ۱۶۰). ظهور مفهوم دیپلماسی ورزشی در عرصه روابط بین‌الملل پرسش‌هایی را در مورد دیپلماسی ورزشی و نقش آن در روابط بین‌الملل و اعمال اختیارات آن ایجاد کرده است. امروزه صاحب‌نظران علوم ورزشی، علوم سیاسی و روابط بین‌الملل به این نتیجه رسیده‌اند که دیپلماسی ورزشی یکی از مهم‌ترین جنبه‌های ورزش و نقش آن در روابط بین‌الملل است (صباغیان، ۲۰۱۵: ۱۴۱). تعاریف مختلفی از دیپلماسی ورزش در متون مختلف به‌ویژه در دهه گذشته آمده است؛ از «جنگ بدون شلیک» (جکسون^۳، ۲۰۱۳: ۲۷۹) تا «ابزار توسعه صلح پایدار» (شریعتی فیض‌آبادی، ۲۰۲۱: ۲۱) که همه آنها می‌خواهند روابط و دوستی‌های بین‌المللی را درک کنند و به ریشه‌کنی تعصب و تبعیض کمک کنند. ورزش ابزاری «کم‌هزینه، پرمحتوا و کم‌خطر» برای فعالیت‌های دیپلماتیک است (آلن پیگمن و سیمون روف^۴، ۲۰۱۴: ۱۹۶). در تعریفی جامع دیپلماسی ورزش را می‌توان بخش پررنگ دیپلماسی عمومی نامید که در آن از تمامی ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری ورزش یک کشور از قبیل تجهیزات و فضاهای ورزشی،

ورزشکاران، مربیان، مدیران ورزشی، استفاده تا قدرت نرم آن در عرصه بین‌الملل تقویت گردد (شریعتی فیض‌آبادی، ۲۰۲۱: ۲۳). ایجاد مفاهیم جدیدی مانند سیاست ورزشی، بازی‌های سیاسی و دیپلماسی ورزشی در بین قدرت‌های بزرگ در ارتباط با سیاست بین‌الملل، نمایانگر ایجاد عرصه جدیدی برای تعامل سیاسی، در جنبه‌ای متفاوت از میدان جنگ مذاکرات سیاسی است. در حال حاضر نه تنها سیاست به عنوان یکی از بخش‌های مهم ورزش خود را نشان داده است، بلکه فراتر از آن روابط تعاملی میان ورزش و سیاست برقرار شده است. دیپلماسی ورزشی اصطلاحی جدید است که روشی قدیمی را توصیف می‌کند: قدرت بی‌نظیر ورزش برای نزدیک کردن مردم، ملت‌ها و جوامع از طریق عشق مشترک به کارهای بدنی (مورای^۵، ۲۰۲۰).

هزینه میزبانی رویدادهای بزرگ ورزشی معمولاً بیش از ۱۵ میلیارد دلار است و پیش‌بینی می‌شود جام جهانی فیفا ۲۰۲۲ در قطر بیش از ۲۲۰ میلیارد دلار باشد. در نتیجه، دیپلماسی ورزشی بیدار کردن علاقه به عنوان ابزاری برای سازمان‌های کشوری مرتبط با پتانسیل بازاریابی فوق‌العاده است. دولت‌ها رویدادهای کوچک ورزشی را فرصتی برای موقعیت‌یابی کشور و شهرهای خود در آگاهی جهانی می‌دانند (پامنت^۶، ۲۰۱۹: ۱۴۵). استرالیا در سال ۲۰۱۵ طرح استراتژیک دیپلماسی ورزشی (۲۰۱۵-۲۰۱۸) خود را توسط دکتر مورای ارائه کرد. این دیپلماسی به عنوان وسیله‌ای برای نشان دادن توانایی‌ها و اعتبارات استرالیا، هدایت در نوآوری و یکپارچگی ورزشی و در نهایت تقویت نفوذ دیپلماتیک و شهرت جهانی این کشور شد. همچنین دیپلماسی ورزشی باعث ایجاد فرصت‌های شراکت قابل‌توجهی بین دولت و صنعت ورزش در منطقه هند و اقیانوس آرام شد که بعداً این موفقیت استرالیا دیپلماسی ورزشی ۲۰۳۰ را تدوین نمود (مورای، ۲۰۲۰).

توسعه دیپلماسی ورزشی به نوعی از فرایند تلاش برای استفاده از فعالیت‌های ورزشی به منظور تعامل با سایر کشورها و فرهنگ‌ها به منظور تقویت روابط بین‌المللی است. این فرایند به طور مستقیم باعث ترویج نام کشور در مقابل کشورهای دیگر شده و به کمک بهبود نگرش کشورها در قبال یکدیگر، می‌تواند به تعاملات برای توسعه همکاری‌های بین‌المللی کمک کند.

تجربه جهانی نیز از جمله عوامل مهم در توسعه دیپلماسی ورزشی است. هر کشوری به دنبال داشتن تیم‌های برتر جهانی است. این تیم‌ها باعث توجه و تمجید کشورهای دیگر می‌شوند و در نتیجه تبلیغات کشور برای جذب توریست و همچنین جلب همکاری‌های بین‌المللی افزایش پیدا می‌کند.

در حال حاضر، بسیاری از کشورها در توسعه دیپلماسی ورزشی فعالیت می‌کنند. این کشورها در راستای توسعه ورزش به عنوان ابزاری برای دیپلماسی بین‌المللی فعالیت می‌کنند و با داشتن تجربه جهانی، توانسته‌اند

1. Nicholson et al
2. Dubinsky
3. Jackson
4. Allen Pigman & Simon Rofe

پرفراز و نشیبی را تجربه کرده و مشارکت نسبی در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی داشته؛ ولی در بعد دیپلماسی ورزش هنوز الگوی شایسته و متناسب با اسم و ظرفیت بی‌شمار ایران و انقلاب اسلامی تعریف تدوین نشده و به تعبیر بهتر در مسیر نهادسازی کارآمد اقدام راهبردی مؤثر در راستای بهره‌برداری متقابل اصحاب ورزش و کارگزاران دیپلماسی خارجی در مسیر تأمین منافع عالی‌ه ایران اسلامی صورت نپذیرفته است و این در حالی است که در شرایط سخت و پرتنش به دلیل تحریم‌های ظالمانه آمریکا، می‌توان از ظرفیت‌های ورزشی کشورمان و حضور ویژه لژیونرها در اقصی‌نقاط جهان به‌ویژه اروپا به‌عنوان اهرمی برای تسهیل استفاده کرد. تا علاوه بر تقویت تعامل ورزشی در عرصه بین‌المللی، ایران با تمدن کهن چندین هزارساله و فرهنگ بسیار غنی و ارزش‌های انسانی به‌عنوان کشوری با پتانسیل بالا برای تعامل سازنده و مسالمت‌آمیز معرفی شود. با بررسی ادبیات موضوع مشخص شد که تأکید و توجه زیادی بر دیپلماسی ورزش به‌عنوان راهکار مؤثر رفع تنش‌های کشورها شده است؛ دیکسون و همکاران^۳ (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان بررسی ساختار و فرایند آغازین دیپلماسی ورزشی به این نتیجه رسیدند که ورزش و رویدادهای ورزشی همچنان نقش مهمی در تقویت و توسعه روابط دیپلماتیک بین کشورها و ایجاد صلح در جهان ایفا می‌کند. مین و چوی^۴ (۲۰۱۹) در تحقیق خود با عنوان همکاری‌های ورزشی بین دو کره؛ و نقش بیش از اندازه دیپلماسی ورزشی در کره جنوبی به این نتیجه رسیدند که استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری دیپلماتیک بین کشورهای کره شمالی و کره جنوبی در حال گسترش است و از اوایل دهه ۱۹۶۰ به بعد، مبادلات ورزشی بین دو کره، بیشتر به عاملی اجتماعی برای همکاری‌های سیاسی شبیه بوده است. راوه^۵ (۲۰۱۸) "ملت ورزشی" را مهم‌ترین تصویر استرالیایی‌ها در اذهان مردم جهان بعد از بازی‌های المپیک ۲۰۰۰ سیدنی گزارش کرد. همچنین فولرتون و همکاران^۶ (۲۰۱۸) تحقیق در مورد دیپلماسی ورزشی و راه‌حل‌های دیپلماتیک انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که اگر شروع دیپلماسی ورزشی داوطلبانه، علمی و مناسب باشد و به‌گونه‌ای انتخاب شود که با استراتژی سیاسی هر کشور (دولت) همسو شود، نتایج ممکن است مطابق با نتایج دیپلماتیک هر کشور باشد. اشنايدر^۷ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان ورزش به‌عنوان تسهیل‌کننده روابط مثبت بین‌المللی نشان داد که ورزش از طریق روابط بین‌المللی بهبودیافته، می‌تواند حل مثبت مشکلات جهانی معاصر را تسهیل کند. ورزش برای تمامی مردم و حکومت‌ها تسهیل‌کننده مناسبی در روابط است. به‌عنوان یک فعالیت مشترک بین‌المللی، ورزش‌ها می‌توانند موجب تعاملات بین‌المللی، ایجاد حسن‌نیت میان ملت‌ها، ایجاد دوستی و وفاداری در میان افراد ملل مختلف شوند. به‌اشتراک‌گذاری و درک متقابل مفاهیم بین کشورهای میزبان در رویدادهای ورزشی بین‌المللی و مهمان‌ها، نتیجه تعاملات است که می‌تواند هویت ملی را تقویت کند و همچنین موجب ایجاد احساسات مثبت بین افراد در سراسر کشور شود. اگر

روابط جدیدی با کشورهای دیگر برقرار کنند.

برای توسعه دیپلماسی ورزشی، باید از راهکارهای متنوعی استفاده شود. برگزاری رویدادهای ورزشی بین‌المللی می‌تواند باعث توجه به کشور و افزایش شهرت آن شود. همچنین، شرکت در رقابت‌های ورزشی جهانی می‌تواند سبب تقویت روابط بین‌المللی شود و باعث تعامل بیشتر بین کشورها شود. همچنین تبادل بازیکنان، مربیان و دیگر کارشناسان ورزشی به‌منظور ایجاد شراکت‌های ورزشی با کشورهای دیگر می‌تواند باعث افزایش تعاملات بین‌المللی و توسعه همکاری‌های بین‌المللی شوند (والنتی و همکاران^۱، ۲۰۲۰: ۳۰۸).

با توجه به تاثیرگذاری ورزش در جوامع، باید به ترویج ورزش در داخل کشور نیز توجه شود. این کار می‌تواند باعث افزایش اعتماد به نفس و ارتقای سطح فرهنگی جامعه شود. با افزایش اعتماد به نفس، جامعه می‌تواند بهتر با کشورهای دیگر تعامل کند و با ارتقای سطح فرهنگی، می‌تواند بهبود نگرش کشور به دیگر کشورها را تسهیل کند (هنرمند و همکاران، ۲۰۲۲: ۱۵۷).

در نهایت، توسعه دیپلماسی ورزشی می‌تواند باعث تحقق اهداف بین‌المللی شود. این اهداف شامل تحقق صلح و امنیت بین‌المللی، تسهیل همکاری‌های اقتصادی و تجاری، توسعه فرهنگی و ترویج نام کشور در مقابل کشورهای دیگر است (بوکسرو^۲، ۲۰۲۲).

دیپلماسی ورزشی از روش‌های موثری است که کشورها می‌توانند از آن بهره ببرند تا روابط خود با دیگر کشورها را بهبود بخشند. برگزاری رویدادهای ورزشی بین‌المللی، میزبانی از تیم‌های ورزشی دیگر کشورها، و ارسال تیم‌های ورزشی به رقابت‌های در سطح جهانی، تنها بخشی از راهکارهای دیپلماسی ورزشی هستند. همچنین دیپلماسی ورزشی می‌تواند در حل بحران‌های بین‌المللی نیز مؤثر باشد. درواقع، دیپلماسی ورزشی به‌عنوان یکی از روش‌های نرم قدرت، می‌تواند در کاهش تنش‌های بین‌المللی و حل بحران‌های مختلف مؤثر باشد (مورای، ۲۰۲۰).

راهبردهای دیپلماسی ایران به‌عنوان یک کشور با تاریخ پرافتخار و موقعیت جغرافیایی بسیار مهم در خاورمیانه، از اهمیت بسیاری برخوردار است. با توجه به تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران و چالش‌های بسیاری که در بخش‌های مختلف از جمله اقتصادی، امنیتی و سیاسی با آن روبرو است، استفاده از راهبردهای دیپلماسی مؤثر می‌تواند به ایران کمک کند تا در برابر چالش‌ها و تحریم‌های بین‌المللی موفقیت‌هایی کسب کند. به همین دلیل، توسعه روابط منطقه‌ای، توجه به دیپلماسی اقتصادی، توسعه روابط با کشورهای آسیایی، تلاش برای پایداری در منطقه و استفاده از توانمندی‌های فرهنگی، از جمله راهبردهای مؤثری هستند که ایران می‌تواند در جهت توسعه و تحقق منافع خود بهره‌مندی کند (اسلامی و سلیمانی پورلک، ۲۰۲۳: ۶۳۲).

به‌طورکلی ورزش در جمهوری اسلامی ایران پس از انقلاب تحولات

3. Dixon et al

4. Min & Choi

5. Rowe

6. Fullerton et al

7. Schneider

1. Valenti et al

2. Bokserov

شهروندان جهانی ذهنی بازداشته باشند، ورزش به عنوان تسهیل کننده، در واقع می تواند روابط بین المللی را تقویت کند.

در ایران نیز حسن پور قادی و دوستی (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان جایگاه دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی ایران پس از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ به این نتیجه رسیدند دیپلماسی ورزشی کشور روند خاصی را دنبال نمی کند، اما با ادامه انقلاب، دولت ها بدون توجه به مواضع سیاسی خود، از این دیپلماسی برای انطباق بهتر با اهداف خود استفاده کردند. همچنین سبزی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان طراحی مدل مفاهیم اثرگذار دیپلماسی ورزش بر توسعه روابط ایران و ایالات متحده به این نتیجه رسیدند که هفت عامل توسعه تجاری، امور دینی، تعاملات، امور فرهنگی، انسجام ملی، امور دیپلماتیک و دوستی در چهار سطح متأثر از فضای ورزشی کشور ایران در عرصه بین الملل بوده است. بخشی چناری و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان ارائه راهکارهایی برای توانمندسازی و ارتقای دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران با رویکردی کمی و کیفی به این نتیجه رسیدند که آموزش مدیران سیاسی و ورزشی کشور در زمینه اصول اولیه روابط بین الملل در سطح جهانی، جمع بندی و اجرای گسترش طرح جامع علمی برای توسعه و ارتقای دیپلماسی ورزشی، تعریف و تبیین مفهوم دیپلماسی ورزشی برای سازمان ها و تقویت روابط دیپلماتیک و ورزش در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران از منظر نخبگانی حائز اهمیت است و جوادپور و راسخ (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان نقش ورزش و توسعه ورزشی در پیشبرد سیاست های فرهنگی - اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران، به این نتیجه رسیدند که چالش ها و ضعف های مختلفی از جمله فقدان دستورالعمل های روشن، عدم آگاهی و دانش در این زمینه و عدم آگاهی از ظرفیت های دیپلماسی فرهنگی و ورزشی وجود دارد. با مطالعه پیشینه ادبیات، به خوبی مشخص می شود که در سال های اخیر، چندین کشور نه تنها سوگیری نظام دیپلماتیک خود را بر بدنه حاکمیت کشورهای مقابل متمرکز کرده اند، بلکه سعی در تأثیرگذاری بر ساختارهای اجتماعی و روانی نیز داشته اند؛ بنابراین، در دوره پسابرجام و به ویژه در اوایل سال ۲۰۱۹، باتوجه به تحریم های سخت آمریکا و افزایش حجم های رسانه ای و تبلیغاتی غرب علیه ایران، نیاز به ابزار و اهرم های غیرسیاسی و مطلوب بیش از هر زمان دیگری احساس می شود. دیپلماسی ورزشی یکی از ابزارهایی است که می تواند اهداف ملت ها را مشروعیت بخشد (صباغیان، ۲۰۱۵: ۱۴۵). این ممکن است هزینه کمتری برای اهداف سیاست خارجی ایران داشته باشد. با تمام موفقیت های ورزش ایران در عرصه بین الملل، ساختار دیپلماسی ورزشی کشور با کمبودهای مختلفی همراه است که نبود نمایندگان ایرانی در کرسی های اثرگذار بین المللی ورزش مهم ترین آن است؛ لذا به این مقوله باید توجه کرد که جمهوری اسلامی ایران چه راهکارها و استراتژی هایی برای استفاده از این ابزار قدرتمند مدنظر قرار داده است. ابزاری که می تواند با بالا رفتن یک پرچم، انسجام و مشارکت

سیاسی را متحول کند. آیا در این برهه از زمان که ایران بیش از هر چیز نیازمند تقویت افکار عمومی است، ورزش جزو کم هزینه ترین ابزارها محسوب نمی شود؟ از نگاه دیگر توسعه و رشد ورزش کشور مدنظر است. آیا ابزار سیاست و روابط بین الملل می تواند به رشد ورزش کمک کند؟ و چگونه؟ لذا رویکرد دوم مطرح می شود. یعنی استفاده ورزش از سازوکارهای سیاسی. در این رویکرد مسیر بر عکس می شود. ورزش با استفاده از دستگاه دیپلماتیک به توسعه و رشد خود می پردازد؛ بنابراین پیوند بین دیپلماسی و ورزش راهکاری مؤثری است که در کنار یکدیگر افق روشن تر و مؤثری را برای کسب موفقیت های دیپلماتیک بین المللی به دست می دهد.

بنابراین بررسی نحوه استفاده از ورزش به عنوان ابزار دیپلماتیک در سایر کشورهای توسعه یافته می تواند تصمیم گیران سیاسی ایرانی را به استفاده بهینه از این ابزار در ساخت ادبیات دیپلماسی ورزشی در روابط خارجی جمهوری اسلامی تشویق کند. عدم توجه به مقوله مهم دیپلماسی ورزشی می تواند به کاهش و تضعیف منابع سیاست خارجی ایران منجر شود و از این طریق بسیاری از ظرفیت های بالقوه کشور را غیرفعال نگاه دارد که آسیبی بزرگ برای تأمین منافع ملی به شمار می آید. به نظر می رسد ورزش جمهوری اسلامی ایران پس از انقلاب تحولات پرفراز و نشیبی را پشت سر گذاشته و اگرچه روندی روبه رشد را به ویژه در عرصه های بین المللی در حال تجربه بوده، اما از منظر دیپلماسی ورزش هنوز الگوی درخور ایران و انقلاب اسلامی را پیدا نکرده است. بر خلاف کشورهای دیگر مانند برزیل، روسیه، چین و حتی همسایه ترکیه، سیاست گذاران دیپلماتیک ایران هنوز «درک ورزشی» مناسبی از قدرت دیپلماتیک و جایگاه داوران، مربیان و ورزشکاران ندارند. به طور کلی سایر کشورها از طریق استفاده ابزاری و غیرمستقیم از بازی ها برای برقراری ارتباط و رساندن پیام خود به جامعه جهانی استفاده می کنند، این امر در نظام دیپلماسی کشورمان مورد توجه قرار نگرفته است. از یک سو عدم ارتباط بین دو اداره روابط بین الملل و ورزش و از سوی دیگر تصور ورزش به عنوان «حیات خلوت» در میان تصمیم گیران عرصه دیپلماسی کشور زمینه از دست دادن فرصت های دیپلماتیک پرسود را فراهم کرد. نبود استراتژی کلان، فقدان ضمانت های اجرایی مناسب و هم افزایی در وزارت خارجه ایران سبب شده تا ورزش نیز مانند سایر حوزه های گفتمان عمومی نتواند خود را به عنوان یک مرکز سیاسی و اقتصادی برای رسیدن به اهداف اصلی نظام معرفی کند. در فضای پرفشار پس از تحریم های دولت آمریکا، می توان از ورزش ایران برای تقویت تعاملات ورزشی در عرصه بین المللی و تسهیل و تقویت روابط با کشورهای همسایه از جمله اروپا برای اعتلای ایران به عنوان کشوری با پتانسیل رشد به سمت تعامل سازنده استفاده کرد.

تاکنون در مورد توسعه دیپلماسی ورزشی عوامل زیادی در مقالات متعدد به چاپ رسیده است؛ ولی با توجه به تحولات آینده در نظام بین المللی، مولفه های جدیدی نقش مؤثر ایفا خواهند کرد. لذا در این پژوهش محقق به دنبال این مساله است که در چه عواملی می تواند در توسعه دیپلماسی ورزشی ایران با محوریت تجارب جهانی تأثیر گذار باشد؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، پژوهشی کاربردی و برحسب گردآوری اطلاعات، کیفی بوده و با استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام گرفته است. تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی بر اساس دستورالعمل ارائه شده توسط کوربین و استراوس در سال (۱۹۹۸) انجام شد. این شیوه شامل سه مرحله اصلی: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل صاحب‌نظران در حوزه مدیریت کلان ورزشی، مدیریت راهبردی، دیپلماسی، روابط بین‌الملل و جامعه‌شناسی ورزشی در سطح معاون وزیر، رئیس فدراسیون، مشاور وزیر و اساتید دانشگاهی بودند در این پژوهش، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت، یعنی نقطه‌ای که افزودن نمونه جدید بر توسعه

مدل یا نظریه تحقیق تأثیری نداشت. اشباع نظری این پژوهش از طریق ۱۵ مصاحبه به دست آمد. روش اصلی گردآوری اطلاعات در این پژوهش، تکنیک مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته بود که در آن محقق عناصر و موضوعات موردنیاز برای پوشش اطلاعات را از قبل آماده می‌کند، درحالی‌که سؤالات باز و کلی هستند. یعنی از قبل آماده نیستند و بستگی زیادی به سؤالاتی دارند که به‌طور ناگهانی از مصاحبه و شخص در حال انجام در فرایند مصاحبه ایجاد می‌شود.

آزمون صحت علمی پژوهش کیفی شامل چهار معیار قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال‌پذیری، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری است. این موارد در جدول شماره (۱) ارائه شده است.

جدول ۱- موارد تأییدکننده روایی و پایایی در روش تحقیق کیفی

Table 1. Validity and reliability issues in qualitative research method

قابلیت اعتبار	نمونه‌برداری تا اشباع داده‌ها، استقرار طولانی‌مدت میدان، تطبیق‌پذیری داده‌ها
قابلیت اطمینان	بررسی، مستندسازی محققان در مورد داده‌ها، روش‌ها و تصمیم‌گیری‌ها، چندجانبه‌گرایی محقق
تأییدپذیری	بررسی مقایسه‌ای نتایج و موارد مشابه
قابلیت انتقال‌پذیری	شرح مفصلی از محیط و شرکت‌کنندگان و تنوع دیدگاه‌ها و تجربیات پاسخ‌دهندگان

(منبع: گوبا و لینکولن، ۱۹۸۵)

پدیده محوری، عوامل زمینه‌ای، متغیرهای مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها مشخص شدند. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در جدول شماره ۲، ارائه شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از کدگذاری صورت پذیرفت در مرحله کدگذاری باز، با تمرکز بر کدگذاری نقاط کلیدی، نمادهایی که موضوعات مشترک را بیان می‌کردند، گروه‌بندی و مفاهیم تولید کردند و سپس با هم مقایسه و شدند در مرحله کدگذاری محوری، شرایط علی،

جدول ۲- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

Table 2. Demographic characteristics of the participants

جنسیت			تحصیلات			سن	
مرد	زن	کارشناسی ارشد	دکتری	۴۰ تا ۴۵ سال	۴۶ تا ۵۰ سال	۵۰ سال به بالا	
۱۰	۵	۴	۱۱	۵	۶	۴	

میان کدهایی که مشابه و یا از نظر مفهومی بسیار نزدیک به یکدیگر بودند در یک گروه قرار گرفتند و در مجموع ۱۴ مقوله نیز شناسایی شد. کدگذاری محوری: فرایند پیوند مقوله‌ها به زیرمجموعه‌های آن‌ها مبتنی بر یک پیش‌فرض و یک مدل جامع و کلی است که نمونه‌ای از الگوی پارادایم است. روابط، پدیده‌ها عوامل اصلی، عوامل زمینه، متغیرهای مداخله‌گر، استراتژی‌ها و نتایج با استفاده از داده‌های جمع‌آوری‌شده در جدول (۳) شناسایی شدند.

میانگین مدت مصاحبه ۴۷ دقیقه بود. تجزیه و تحلیل محتوا پس از مصاحبه و جمع‌آوری داده‌ها انجام شد. مصاحبه بین ۱۵ کارشناس انجام شد و از مصاحبه سیزدهم هیچ اظهارنظر جدیدی صورت نگرفت، ولی برای اطمینان تا مصاحبه ۱۵ نیز پیش رفت.

یافته‌های پژوهش

از ۱۵ مصاحبه، انجام شده ۱۷۸ عبارت معنایی به دست آمده که بعد از فرایند رفت و بازگشت تحلیل داده‌ها، به تعداد ۶۰ کدباز کاهش یافت و از

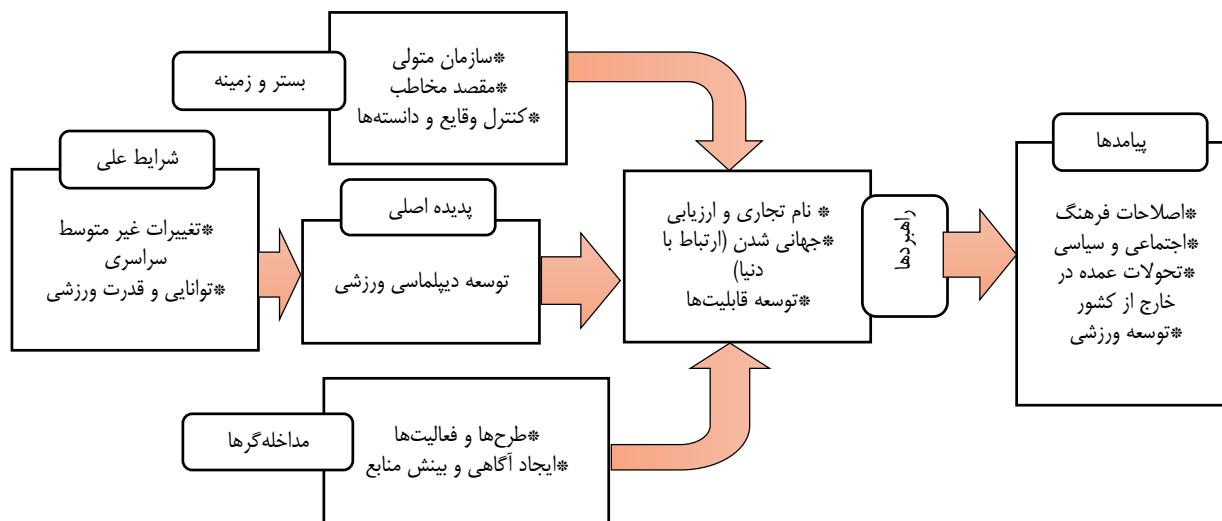
جدول ۳- مفاهیم و مقولات شناسایی شده در رابطه با سؤال‌های مصاحبه

Table 3. Concepts and categories identified in relation to interview questions

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
شرایط زمینه‌ای	سازمان متولی	توسعه سفیران ورزشی کارآمدی در زمینه سیاست ورزشی هماهنگی با سایر سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و خصوصی بهره‌مندی و حمایت از نظام دیپلماتیک
	مقصد مخاطب	باورهای دینی شناخت خصوصیات افراد اطلاعات در مورد شرایط مالی رابطه روان‌شناسی و سیاست آگاهی از منحصربه‌فرد بودن افراد
	کنترل وقایع و دانسته‌ها	جریان مرتبط در زمینه‌های سیاسی، مذهبی، اقتصادی و ورزشی شبکه‌های گروهی و راه‌های نوین ارتباطی کنترل مسائل و محتوای روزمره تأیید ارگان‌های دولتی و خیرین
شرایط علی	تغییرات غیرمتوسط سراسری	کاستن تعهدات ویژه دولتی نهیضت و دگرگونی در روش‌های ارتباطی و فنی اثر بخشی اذهان و گسترش ارتباطات خارجی مدیریت ترافیک و نقل و انتقال در جهان ارتقای جایگاه سازمان‌های مردم‌نهاد و فعالان حقوق بشر بهره‌وری پایه از نظر سهولت استفاده در مؤسسات تحقیقاتی
	توانایی و قدرت ورزشی	توسعه و بین‌المللی شدن ورزش دیپلماسی جایگزین عملکرد بالا در مقابل راندمان مطلوب رواج ورزش در بیشتر فرهنگ‌ها و جوامع قابلیت تشخیص بالا تغییر ورزش به یک عنصر تأثیرگذار بر سایر جوامع از دیاد توان، علاقه‌مندی‌ها و زیبایی‌های ورزشی
	طرح‌ها و فعالیت‌ها	سازگاری ارزش‌ها و اصول با جامعه بین‌المللی تدوین طرح‌ها و فعالیت‌های جامع ساختن طرح درست و مفید هدفمندی، دید و چشم‌انداز طولانی
شرایط مداخله‌گر	ایجاد آگاهی و بینش	قوانین سازمانی و حزبی رسوم‌ها و دستور کارهای مذهب گرا واژه‌ها، امتیازها و آداب و رسوم بومی
	منابع	تشکل‌های ورزشی ملی و جهانی رویدادهای ورزشی سراسری و جهانی صندلی‌ها و موقعیت‌های جهانی بسترهای دانش ورزشی و دیپلماتیک مدیران، مربیان و ورزشکاران قراردادها و بخشنامه‌های جهانی
	نام تجاری و ارزیابی	بهبود برندهای ورزشی ملی بازنمایی اعتبارهای ورزشی ایجاد فضایی با منافع مشترک برگزاری رخدادهای رویدادهای جهانی
راهبردها	جهانی‌شدن (ارتباط با دنیا)	انتقال و جذب مربیان و ورزشکاران ورزشی فعالیت‌های ورزشی چندجانبه انجام آموزش‌های مشترک علمی و ورزشی تصاحب جایگاه ورزشی در سازمان‌های جهانی
	توسعه قابلیت‌ها	توسعه ورزش ملی در سطح جهانی توسعه دانش جهانی تجارت خصوصی به ورزش توسعه جایگاه ورزشی در نهادهای بین‌المللی
	اصلاحات فرهنگ اجتماعی و سیاسی	افزایش خودآگاهی ملی همکاری و ادغام جامعه به حداقل رساندن آسیب به جامعه
پیامدها	تحولات عمده در خارج از کشور	ایجاد بستر مناسب برای روابط بین‌الملل درآمدی بر سیاست خارجی فرایند خلاق افکار عمومی
	توسعه ورزشی	ایجاد کسب و کار بسط زیرساخت‌ها، کارایی و امکانات ورزشی از دیاد اعتبار گذاری بخش خصوصی افزایش گردشگران ورزشی و علاقه‌مندان به ورزش حرفه‌ای

با محوریت تجارب جهانی بر اساس شش پارادایم به شرح زیر است:

با استفاده از نتایج کدگذاری باز و محوری، مدلی از توسعه دیپلماسی ورزشی

شکل ۱- مدل پارادایمی نتایج کدگذاری باز و محوری، راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجارب جهانی

Figure 1 - Paradigmatic model of results of open and central coding, development strategies of sports diplomacy centered on global experiences

را شرایط علی یک پدیده می‌گوییم. شرایط علی پدیده دیپلماسی ورزشی دو عامل تعیین شد. تغییرات غیرمتوسط سراسری و توانایی و قدرت ورزشی در عرصه دیپلماسی. در عصر حاضر یک تحول کیفی در عرصه دیپلماتیک رخ داده است. تحولی که باعث شده است تا قدرت نرم جای قدرت سخت را بگیرد. تحولات در عرصه بین‌المللی و ظهور بازیگران غیردولتی منجر به تغییر در شیوه کار دیپلماسی شده است. چنین تغییراتی دیپلماسی سنتی را که بر مبنای تعامل میان دولت‌ها قرار دارد، با چالش مواجه کرده و کاهش نقش انحصاری دولت‌ها را به دنبال داشته است. کاهشی که زمینه ورود کنشگران غیردولتی را برای ورود دیپلماسی کشورها فراهم نموده است. در این میان استراتژی سیاست خارجی کشورها نیز تحت‌الشعاع قرار گرفته است. ورزش به‌عنوان یک ابزار دیپلماتیک، می‌تواند انزوا را کاهش و ثبات و امنیت را برای کشور به ارمغان آورد. از طرفی ورزش دارای پتانسیلی برای فعالیت‌های دیپلماتیک است. صاحب‌نظران این حوزه معتقدند که «توانایی و قدرت ورزشی» نقش دیپلماسی ورزشی را برای کشور پرنرنگ‌تر کرده است. به‌طوری‌که قدرت و جذابیت روزافزون رویدادهای ورزشی بین‌المللی مهم‌ترین جایگاه را در این زمینه به خود اختصاص می‌دهد. ورزش یک ابزار هیجان‌انگیز و محبوب برای مردم در سراسر جهان است. نمایشگاه‌ها و سالن‌های ورزشی در فضای باز برای ورزشکاران شرکت‌کننده در بازی‌های المپیک و سایر مسابقات بین‌المللی نشان می‌دهد که ورزش در سراسر جهان محبوبیت دارد. این نتایج با نتایج پژوهش‌های بخشی چناری و همکاران (۲۰۱۹) و دیکسون و همکاران (۲۰۱۹) همخوانی دارد. انجام فعالیت‌های ورزشی فرصتی برای تعامل با فرهنگ‌های خارجی فراهم می‌کند. ورزش ابزار صلح‌آمیز روابط بین‌المللی است که کشورها می‌توانند از آن برای تقویت روابط در سراسر جهان استفاده کنند. همچنین نتایج پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

دیپلماسی ورزشی به‌عنوان یک روش جدید در روابط بین‌المللی، به‌طور گسترده‌ای در اکثر کشورها به‌عنوان بخشی از سیاست خارجی استفاده می‌شود. هدف از این رویکرد، توسعه روابط دوجانبه و چندجانبه با دیگر کشورها و ترویج فرهنگ ورزشی و کالبدی در سطح بین‌المللی است. در این راستا، توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجربه جهانی، به‌عنوان یکی از راه‌های مؤثر برای توسعه روابط بین‌المللی، ترویج فرهنگ ورزشی و ارتقای وضعیت ورزش در کشورها، موردتوجه قرار گرفته است.

راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجربه جهانی شامل عوامل متعددی هستند که شامل توسعه قابلیت‌ها، توسعه ورزشی، سازمان متولی، طرح‌ها و فعالیت‌ها، ایجاد آگاهی و بینش، ارتباط با دنیا، نام تجاری و ارزیابی، مقصد مخاطب، تغییرات غیرمتوسط سراسری، توانایی و قدرت ورزشی، تحولات عمده در خارج از کشور، اصلاحات فرهنگ اجتماعی و سیاسی و کنترل وقایع و دانسته‌ها هستند. برای توسعه دیپلماسی ورزشی در جهان، نیاز است که با تأکید بر تجربه جهانی، از این عوامل بهره‌برداری شود. در این راستا، باید توانایی‌های ورزشی کشور تقویت شود، برنامه‌ها و طرح‌های مناسبی برای جذب مخاطبین در خارج از کشور و افزایش آگاهی در مورد ورزش‌های کشور ارائه شود و باتوجه‌به تحولات عمده در خارج از کشور، کشور باید برای تحقق اهداف دیپلماسی ورزشی خود، بازاریابی و تبلیغات مناسبی را در داخل و خارج از کشور انجام دهد. به‌طورکلی، توسعه دیپلماسی ورزشی با محوریت تجربه جهانی، نیازمند یک برنامه جامع و هماهنگ بین نهادها و سازمان‌های مختلف مرتبط با ورزش در کشور است.

شرایط علی: آنچه باعث وقوع یک پدیده و لزوم توجه به آن می‌شود

داشته باشد. همچنین یکی از نیازهای ورزش کشور برای توسعه دیپلماسی ورزشی ایجاد ساختار مناسب است. از سوی دیگر، آیین‌ها و برنامه‌های مذهبی و فرهنگی در حوزه امور فرهنگی نیز نیاز به برنامه‌ریزی و بازنگری دارند تا در این حوزه به نحو احسن مورد استفاده قرار گیرند.

راهبردها: راهبردها به دنبال تبیین راهکارهایی برای توسعه پدیده هستند. آنچه در این بخش از مدل به عنوان راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی مدنظر صاحب‌نظران بود شامل نام تجاری و ارزیابی، تعامل‌گرایی با جهان و توانمندسازی ظرفیت‌ها بود. در دیپلماسی راه‌های زیادی برای افزایش برند ملی وجود دارد ورزش ابزار مثبتی برای انتقال ارزش‌های سنتی است چرا که تصویرسازی ارزش‌های هر کشور می‌تواند با ارائه ایدئولوژی آن کشور، اعتبار مضاعفی را برای آن در برداشته باشد. تعامل‌گرایی با جهان نیز راهبرد دیگری است که می‌تواند توسعه دیپلماسی ورزشی را در داشته باشد. تبادل مربی و ورزشکار در این زمینه می‌تواند راهکار بلند مدتی باشد که تعاملات کشورها را با دیگر کشورها روزافزون کند. چرا که ورزشکاران، مربیان و مدیران ورزشی به عنوان دیپلمات‌های دو کشور هستند که نقش مهمی را در عرصه سیاسی بین دو کشور بازی می‌کنند بی شک هیچ بحران و موضوع بین‌المللی را نمی‌توان بدون پیوست دیپلماسی چندجانبه بررسی کرد. در این بین دیپلماسی چندجانبه ورزشی می‌تواند برگزاری رویدادهای چندجانبه در سطح منطقه، قاره و حتی جهان را در برداشته باشد. علاوه بر آن برای تعامل‌گرایی بیشتر با جهان می‌توان به برگزاری نشست‌های علمی و اخذ مقر سازمان‌های بین‌المللی نیز اشاره نمود. تلاش برای گرفتن میزبانی مقر سازمان‌های بین‌المللی ورزشی استراتژی مهمی است که می‌تواند روابط کشور میزبان را با تمام کشورهای عضو برای سال‌ها حفظ کند. این سازمان‌ها نه تنها به دنبال فعالیت ورزشی هستند که عاملی برای روابط دیپلماتیک با آن کشورها نیز می‌شوند. دیگر مسیری که می‌توان از طریق آن دیپلماسی ورزشی را توسعه داد توسعه قابلیت‌ها است. این نتایج با نتایج پژوهش‌های راو (۲۰۱۸) و اشناپدر (۲۰۱۸) همخوانی دارد. یکی از ظرفیت‌هایی که هر کشوری می‌تواند در دیپلماسی ورزشی از آن استفاده کند، بین‌المللی کردن ورزش ملی و یا محلی کشور خود است. در این صورت می‌توان در دنیا ضمن گرفتن امتیازهای زیادی همچون مقر سازمان، سیاست‌گذاری‌ها و قوانین و مقررات رشته، دیپلماسی ورزشی مناسبی را برای کشور خود بنا نهد. از آنجاکه دیپلماسی عمومی نگاه غیردولتی به مقوله دیپلماسی دارد ورود بخش خصوصی می‌تواند اثرات مثبتی را برای افکار عمومی در دنیا داشته باشد. از طرفی تبدیل ورزش به صنعتی درآمدزا این زمینه و انگیزه را برای بخش خصوصی فراهم نموده است که انگیزه بیشتری برای سرمایه‌گذاری در بخش ورزش داشته باشد. در این زمینه به کسب کرسی‌های بین‌المللی در سازمان‌های بین‌المللی ورزشی نیز می‌توان اشاره نمود. کرسی‌هایی که کسب آن نیازمند پرورش و حمایت مدیران ورزشی شایسته است. آنچه در اینجا به آن اشاره شد مورد تأیید صاحب‌نظران حوزه دیپلماسی ورزشی کشور قرار گرفت. چرا

حاکمی از آن است که باتوجه به تغییرات جهانی، افزایش نقش سازمان‌ها و بازیگران غیردولتی نقش مهمی در ضرورت دیپلماسی ورزشی در کشور ایفا می‌کند. در این زمینه، بررسی تعداد روزافزون سازمان‌های بین‌المللی نقش کاتالیزوری آنها را در توسعه روابط بین‌الملل نشان می‌دهد. این اهمیت نشان می‌دهد که سازمان‌های ذی‌ربط باید به دنبال تشکیل و راه‌اندازی نهادهای ملی و بین‌المللی برای قدرت چانه‌زنی بیشتر در حوزه بین‌المللی باشند.

شرایط زمینه‌ای: شرایط زمینه‌ای دیپلماسی ورزشی در این مطالعه سازمان متولی، مقصد مخاطب و کنترل وقایع و دانسته‌ها تعیین شد. سازمان‌ها علاوه بر راهنما بودن، فضایی را برای توسعه نیز فراهم می‌کنند. اگر سازمان متولیدر حوزه دیپلماسی ورزشی، فعالیت در حوزه روابط بین‌الملل و دیپلماسی را در اولویت قرار دهد، می‌تواند زمینه‌ساز موفقیت در این عرصه باشد. سازمانی که قادر به برقراری ارتباط با سایر نهادها و درخواست کمک از سیستم دیپلماتیک باشد. از طرف دیگر مقصد مخاطب و یا مخاطبان مدنظر است. این نتایج با نتایج پژوهش (جوادی‌پور و راسخ، ۲۰۱۹) همخوانی دارد. مخاطبان دیپلماسی ورزشی نمایانگر محیطی هستند که دیپلماسی ورزشی در آن عمل می‌شود. به‌طوری‌که شناخت مخاطبان و ادراکات آنها از کشور مجری دیپلماسی عمومی نخستین شرط پایه‌ریزی یک دیپلماسی موفق است. بر این اساس این شناخت می‌تواند زمینه برنامه‌ریزی را برای دستگاه متولی بهتر فراهم نماید. دیگر شرایط زمینه‌ای کنترل وقایع و دانسته‌ها تعیین شد. رسانه‌ها باعث تغییر نگرش مردم نسبت به ورزش شده است. در این زمینه تحلیل‌های نظر صاحب‌نظران حاکی از این است که عوامل زمینه‌ای هیچ‌کدام شرایط مساعدی را برای توسعه دیپلماسی ورزشی کشور ندارند. طوریکه بدترین شرایط را سازمان متولیدر این زمینه دارد.

شرایط مداخله‌گر: دیگر مواردی که نقش میانجی در توسعه یک پدیده دارند، شرایط مداخله‌گر هستند. در این پژوهش شرایط مداخله‌گر شامل طرح‌ها و فعالیت‌ها، ایجاد آگاهی و بینش و ابزارها تعیین شد. در بخش طرح‌ها و فعالیت‌ها مفاهیمی همچون ارزش‌های جهانی، ساختار، چشم‌انداز و سیاست‌گذاری مطرح شده است. این نتایج با نتایج پژوهش‌های مین و چوی (۲۰۱۹)، فولرتون و همکاران (۲۰۱۸) و حسن‌پور قادی و دوستی (۲۰۲۱) همخوانی دارد. ورزش از طریق تقویت ارزش‌های انسانی و وحدت ملی و افزایش مشارکت بر سیاست تأثیر می‌گذارد. در این بین اصل بر برنامه‌ریزی صحیح است که می‌تواند حرکت این پدیده را منظم‌تر و با سرعت بیشتر دنبال کند؛ بخصوص اگر در این بین چشم‌انداز مطلوب تعیین شده باشد. از طرفی ساختار درست تخصیص منابع را در برخواهد داشت و مسیر حرکت را هموار خواهد نمود. مقوله دیگر بحث فرهنگی را دنبال می‌کند. دیپلماسی ورزشی به دنبال راهی برای از بین بردن تفاوت‌های فرهنگی و نزدیک کردن مردم به یکدیگر است. تفاوت‌های فرهنگی، ارزش‌های قومیت‌ها، آداب مهمانی نوازی از فرایندهای ایجاد آگاهی و بینش است که می‌تواند علاوه بر نزدیک کردن مردم به هم ارتباطات دیپلماتیک قوی‌تری را به دنبال

نتایج پژوهش‌های (حسن‌پور قادی و دوستی، ۲۰۲۱)، جوادی‌پور و راسخ (۲۰۱۹) و فولرتون و همکاران (۲۰۱۸) همخوانی دارد. مطالعه مطالب ذکر شده در بالا خود تأییدی است بر این‌که رابطه ورزش و سیاست دوطرفه است. توسعه زیرساخت‌ها، امکانات و تجهیزات ورزشی افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، اشتغال‌زایی، توریست ورزشی و جذب نخبگان ورزشی پیامدهایی است که دستگاه دیپلماسی ورزشی فعال می‌تواند برای هر کشوری به ارمغان آورد. زمانی که توسعه روابط بین‌الملل از طریق ورزش دغدغه دولتمردان شد پیامدهای ورزشی آن ظهور خواهد کرد.

هر چند از لحاظ ساختاری دستگاه اول دیپلماسی هر کشور وزارت امور خارجه است؛ اما وقتی صحبت از دیپلماسی ورزشی می‌شود اجرا و اقدام آن بدون همکاری و همیاری ذی‌نفعان آن همچون وزارت ورزش و جوانان، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌های ورزشی و... میسر نیست؛ لذا پیشنهاد می‌شود تا دولت و مجلس شورای اسلامی با تدوین طرح، لایحه و قانون با ایجاد و آماده‌سازی زیرساخت‌های نرم و سخت در زمینه‌هایی همچون ساخت و تجهیز اماکن ورزشی، برگزاری رویدادهای بین‌المللی، تبادل ورزشکار و مربی و... زمینه‌ساز حضور و مشارکت بخش خصوصی برای توسعه روزافزون دیپلماسی ورزشی کشور باشند. الگوبرداری روشی سیستماتیک است که به‌وسیله آن سازمان‌ها می‌توانند عملیات خود را بر اساس بهترین صنعت یا سازمان شروع و تغییر دهند. این رویکرد نشان می‌دهد که چگونه می‌توان با ارائه چارچوبی برای تعیین عملکرد بهترین سازمان و با شناسایی تفاوت‌های سازمان فعلی و بهترین سازمان‌ها، شکاف‌های موجود را پر کرد؛ لذا پیشنهاد می‌شود جهت بهبود و توسعه فرایند اجرای دیپلماسی ورزشی، مطالعات تطبیقی و الگوبرداری از کشورهای پیشرو در این زمینه انجام گیرد. از آنجایی‌که اطلاعات محدودی در اختیار وزارت ورزش و جوانان و کمیته ملی المپیک در زمینه دیپلماسی ورزشی در ایران و جاهای دیگر است، پیشنهاد می‌شود سامانه اطلاعات بین‌المللی از گذشته تا به امروز طراحی شود و این اطلاعات به‌راحتی قابل دسترسی باشد.

که تحلیل نظراتشان صحنه گذاشتن اثر مثبت تمام راهبردها برای توسعه دیپلماسی ورزش کشور بود. در این زمینه اگرچه توانمندسازی در اولویت راهبرد توسعه قرار دارد، اما مجموعه پارامترهای محصول ملی ورزشی کشور از نظر محصول و قابلیت اطمینان امتیاز بسیار بالایی را کسب می‌کند. با این حال، تحقیقات بازار و توسعه محصول به مرحله‌ای مغفول در صنعت ورزش ایران تبدیل شده است. بین این پیشرفت‌ها و تغییرات نیز شکاف‌های عمیقی وجود داشت، اما نباید فراموش کرد که برندهای این حوزه می‌توانند بر افکار عمومی میلیون‌ها نفر تأثیر بگذارند.

پیامدها: آخرین فرایند الگوی استراس و کوربین به تبیین پیامدهای پدیده می‌پردازد. شاید پیامدهای دیپلماسی ورزشی محسوس باشد؛ اما ارائه آن در قالب ۳ محور پیامدهای اصلاحات فرهنگ اجتماعی و سیاسی، تحولات عمده در خارج از کشور و توسعه ورزشی می‌تواند نقش این پدیده را پررنگ‌تر کند. پیامدهایی که راهبردهای پژوهش با اثرات تعاملی شرایط علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر ایجاد می‌کند. ورزش در درون جامعه می‌توان هویت ملی و انسجام اجتماعی را افزایش دهد. ورزش دارای ارزش بالقوه‌ای در شکل‌گیری هویت است که بسیاری از رهبران سیاسی و اجتماعی از آن آگاهی کامل دارند و از آن برای رسیدن به اهداف خود در این زمینه استفاده می‌کنند. دیگر پیامد این پدیده تحولات عمده در خارج از کشور کشورها است. کشورها برای ایجاد ارتباطات بین‌المللی باید ایدئولوژی خود را شفاف‌سازی کنند. این شفاف‌سازی پیامد مؤثری در شکل‌دهی افکار عمومی در برخورد داشت. استفاده از ورزش برای توسعه سیاسی خود تصویرسازی مثبتی را از کشورها ارائه می‌دهد. چرا که ورزش ابزاری برای صلح و رقابت سالم است. ورزش بین‌المللی فرصت‌های مناسبی را برای دولت‌ها به وجود می‌آورد تا هم انواع برتری‌ها و دلاوری‌های ورزشکاران خود را نشان دهند و هم ایدئولوژی‌های خاص دولت خود را ارائه دهند و این زمینه‌ای است برای توسعه روابط بین‌الملل کشورها. به نظر می‌رسد که پیامدهای ورزشی توسعه دیپلماسی ورزشی در این بحث مغفول مانده است. این نتایج با

References

- Allen Pigman, G., & Simon Rofo, J. (2014). Sport and diplomacy: an introduction. *Sport in Society*, 17(9), 1095-1097.
- Bakhshi Chenari, A., Goodarzi, M., Sajjadi, S., Jalali Farahani, M. (2019). Solutions for Empowering and Promoting Sport Diplomacy in Foreign Policy of Islamic Republic of Iran. *Communication Management in Sport Media*, 6(3), 15-22. (Persian).
- Bakhshi Chenari, A., Goodarzi, M., Sajjadi, S., Jalali Farahani, M. (2019). The Role of Sport Diplomacy in Foreign Policy of Islamic Republic of Iran. *New Trends in Sport Management*, 7 (26), 21-36. (Persian).
- Bokserov, N. I. (2022). Sport Diplomacy as Public Diplomacy Element. In *Зимняя конференция ЧХО: тренды и вызовы современной дипломатии* (pp. 266-274).
- Dixon, M. A., Anderson, A. J., Baker, R. E., Baker, P. H., & Esherick, C. (2019). Management in sport for development: examining the structure and processes of a sport diplomacy initiative. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 19(3-4), 268-292.
- Dixon, M. A., Anderson, A. J., Baker, R. E., Baker, P. H., & Esherick, C. (2019). Management in sport for development: examining the structure and processes of a sport diplomacy initiative. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 19(3-4), 268-292.
- Dubinsky, Y. (2019). From soft power to sports diplomacy: A theoretical and conceptual discussion. *Place Branding and Public Diplomacy*, 15(3), 156-164.
- Eslamee, S., & Soleimani Poulak, F. (2023). Opportunities and Challenges of Iran's Economic Diplomacy in the Context of the Comprehensive Strategic Cooperation Agreement with China. *International Political Economy Studies*, 5(2), 627-657. (Persian).
- Fullerton, J., Abdi, K., Talebpour, M., Ranjkesh, M. J., & Jabbari Nooghabi, H. (2018). Converting sports diplomacy to diplomatic outcomes: Introducing a sports diplomacy model. *International area studies review*, 21(4), 365-381.
- Hassanpourghadi, R., & Dousti, M. (2021). The Position of Sports Diplomacy in Iran's Foreign Policy after the Islamic Revolution in 1979. *Journal of Sport Management*, 13(2), 581-616. (Persian).
- Honarmand, M., Mohammadian, F., Salehiamiri, S. R., & Noobqkht, Z. (2022). Identify and prioritize the development needs of the field of sports diplomacy. *Journal of Socio-Cultural Changes*, 19(1), 149-167. (Persian).
- Jackson, S. J. (2013). The contested terrain of sport diplomacy in a globalizing world. *International Area Studies Review*, 16(3), 274-284.
- Javadipour, M., rasekh, N. (2019). The Role of Sport and Sport Diplomacy Development in Advancing Sociocultural Policies and Foreign Relations of the Islamic Republic of Iran. *Journal of Sport Management*, 11(2), 219-234. (Persian).
- Min, D., & Choi, Y. (2019). Sport cooperation in divided Korea: an overstated role of sport diplomacy in South Korea. *Sport in Society*, 22(8), 1382-1395.
- Murray, S. (2013). Moving beyond the ping-pong table: sports diplomacy in the modern diplomatic environment. *Public Diplomacy Magazine*, 9, 11-16.
- Murray, S. (2020). Sports Diplomacy: History, Theory, and Practice. In *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*.
- Nicholson, M., Hoyer, R., & Houlihan, B. (Eds.). (2011). *Participation in sport*. London: Routledge.
- Pamment, J. (2019). Special issue on sports diplomacy. *Place Branding and Public Diplomacy*, 15(3), 145-146.
- Rowe, D. (2018). Football, diplomacy and Australia in the Asian century. In *Sport and diplomacy* (pp. 147-166). Manchester University Press.
- Sabaghian, A. (2015). Sport diplomacy. *Culture Studies - Communication*, 16 (31), 131-151. (Persian).
- Sabzi, Z., Shariati Feizabadi, M., Saboonchi, R. (2021). Role of Sport Diplomacy in Developing Interactions of Iran and USA. *Journal of Sport Management*, 12(4), 1119-1140. (Persian).
- Safarhang, R., & Mohammadvali, M. (2020). Reconstruction of the Naja Organization

- Architecture Based on the second step of the Islamic Revolution. *Strategic Studies of Naja*, 4 (14), 61-91. (Persian).
- Schneider, R. C. (2018). Sport as a Facilitator of Positive International Relations. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4(Special Issue 3), 843-851.
- Shariati Feizabadi, M., & Monazzami, A. (2021). The Empirical Model of Sport in Development of Public Diplomacy. *Communication Management in Sport Media*, 8(3), 13-26. (Persian).
- Valenti, M., Scelles, N., & Morrow, S. (2020). Elite sport policies and international sporting success: A panel data analysis of European women's national football team performance. *European sport management quarterly*, 20(3), 300-320. (Persian).